

Externe bijdrage: De nationaliteitswijzigingen in België: welke demografische ontwikkelingen?

Thierry Eggerickx (DEMO-UCL)

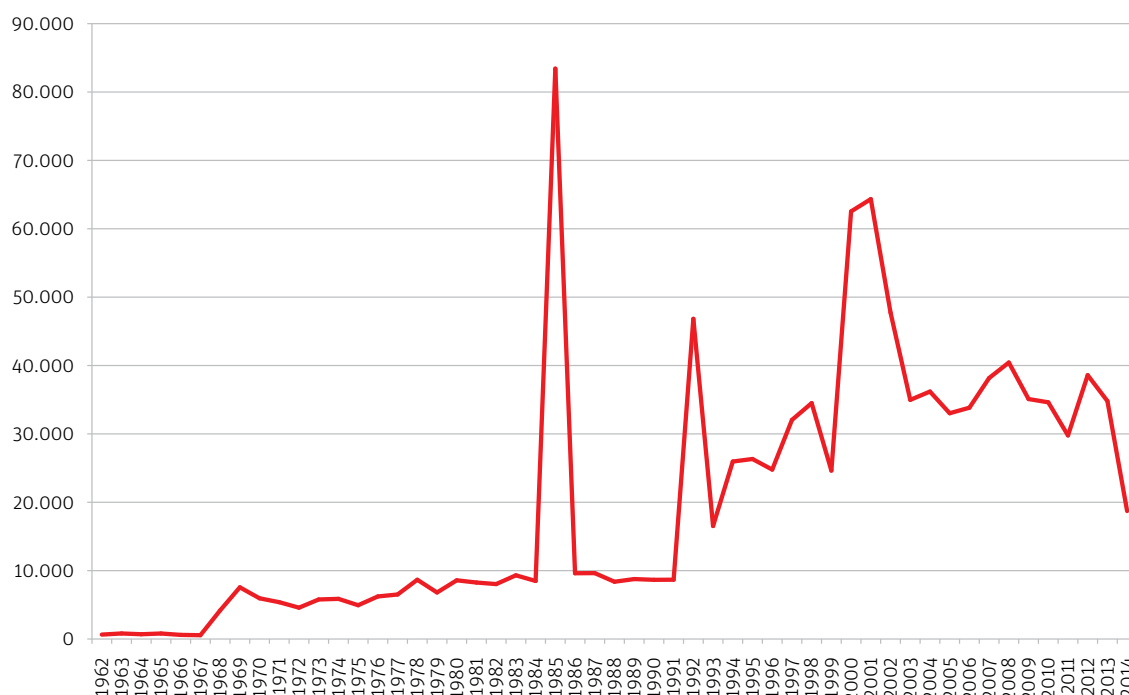
Sinds 1985 en de tenuitvoerlegging van het Wetboek van de Belgische nationaliteit – dat het recht op de nationaliteit minder restrictief heeft gemaakt – is het aantal personen met een vreemde nationaliteit dat de Belgische nationaliteit heeft verkregen aanzienlijk toegenomen. Van ongeveer 9.000 omstreeks 1980, schommelt het jaarlijks aantal nieuwe Belgen tussen 30.000 en 40.000 in de jaren van 2002 tot 2013. De evolutie verloopt nochtans niet regelmatig en draagt de stempel van de voornaamste hervormingen van het Wetboek van de Belgische nationaliteit (1984, 1991, 2000), die telkens tot een drastische stijging van het aantal verkrijgingen van de Belgische nationaliteit hebben geleid. De laatste hervorming van het wetboek (de wet van 4 december 2012), die in tegenstelling tot de andere een verstrenging van de toegangsvoorwaarden tot de Belgische nationaliteit

tot doel heeft, heeft een beduidende vermindering (min 46% in vergelijking met 2013) van het aantal verkrijgingen van de Belgische nationaliteit tot gevolg gehad (Figuur 6).

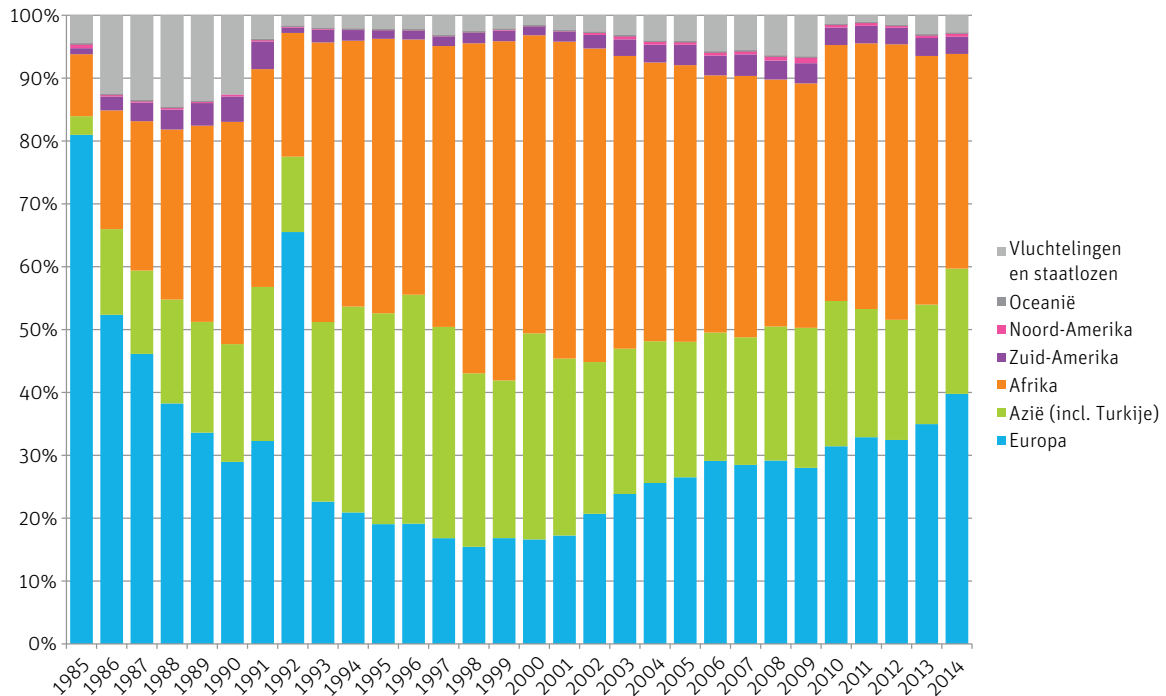
De verschillende hervormingen van het recht op de nationaliteit hebben eveneens de demografische kenmerken van de Belg geworden vreemdelingen veranderd. Die veranderingen kunnen door middel van meerdere variabelen in kaart worden gebracht, zoals de vorige nationaliteit van de "nieuwe Belgen", hun leeftijd of geslacht, of ook de duur van hun verblijf in België voorafgaand aan hun nationaliteitswijziging.

Welke zijn de meest in het oog springende ontwikkelingen? Tijdens de jaren 1980 betrof de verkrijging van de Belgische nationaliteit voor het overgrote deel Europese staatsburgers. Die waren ook de voornaamste begunstigen van de hervormingen van 1984 en 1991. Sindsdien werd een opmerkelijke vooruitgang vastgesteld bij de nationaliteiten van Aziatische en Afrikaanse origine, met bovenaan de lijst de Marokkanen en de Turken. Hoewel die twee de rangschikking aanvoeren van de herkomstnationaliteiten die de Belgische nationaliteit verkrijgen, is hun relatieve belang in 2014 merkbaar afgenomen na de hervorming van het wetboek die in december 2012 werd goedgekeurd.

Figuur 8. Evolutie van het aantal vreemdelingen dat de Belgische nationaliteit heeft verkregen 1948-2016 (Bron: RR-Statistics Belgium)

Figuur 9. Evolutie in percentage van het aantal verkrijgingen van de Belgische nationaliteit per grote geografische herkomstzone (Bron: RR-Statistics Belgium)

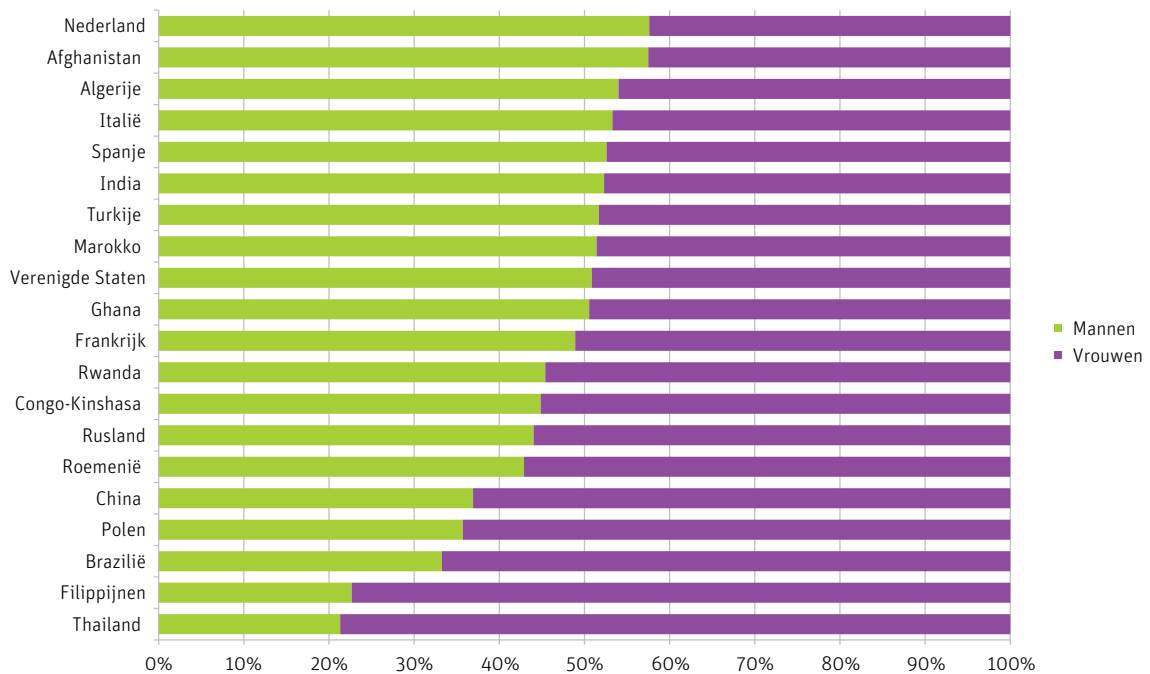
Een andere recente tendens, sinds ongeveer een kwarteeuw, heeft betrekking op de steeds grotere verscheidenheid van de herkomst van de "nieuwe Belgen". Afghanen, Wit-Russen, Colombianen en Togolezen behoren nu tot de 50 sterkst vertegenwoordigde herkomstnationaliteiten wat de nationaliteitswijzigingen betreft.

Vanaf 1995 is het aandeel buitenlandse vrouwen dat Belg is geworden onophoudelijk toegenomen en sinds enkele jaren verkrijgen meer vrouwen dan mannen de Belgische nationaliteit. Die oververtegenwoordiging van vrouwen is bijzonder uitgesproken voor de groepen van vreemdelingen afkomstig uit Centraal- en Oost-Europa en uit Zuidoost-Azië, waarvoor ook de immigranten voornamelijk vrouwen zijn. Net als het geslacht heeft ook de leeftijd van de vreemdelingen op het ogenblik van de verkrijging van de Belgische nationaliteit een duidelijke evolutie ondergaan met vrij grote verschillen naargelang van de herkomstnationaliteit. Terwijl de meeste onderzochte nationaliteiten de algemene trend volgen, namelijk een toename van de gemiddelde leeftijd op het moment van de nationaliteitswijziging, vertonen enkele nationaliteiten, waaronder de Ghanezen en de Nederlanders, daarentegen een omgekeerde trend, namelijk een daling van die leeftijd.

De hervormingen van 1984 en 1991 hadden vooral betrekking op de in België geboren vreemdelingen, maar sinds het begin van de jaren 1990 is het belang van de immigranten in de nationaliteitswijzigingen toegenomen. Sinds 1998 zijn een steeds grotere meerderheid van de nieuwe Belgen immigranten. De hervorming van eind 2012 zorgt echter voor een breuk in die tendens, aangezien voor alle nationaliteiten, maar vooral voor de personen van Turkse en Marokkaanse origine, en voor sommige landen van Sub-Saharaans Afrika, het relatieve aandeel van in België geboren personen onder de nieuwe Belgen in 2014 toeneemt.

Tot slot kan, wegens de procedures die tussen 1984 en 2012 werden ingevoerd om de verkrijging van de Belgische nationaliteit te vergemakkelijken, worden vastgesteld dat die nationaliteitswijziging steeds sneller na de immigratie in België plaatsvindt. Ook hier zijn er echter belangrijke verschillen naargelang van de herkomstnationaliteit. Bij eenzelfde duur van het verblijf in België, verwerven de onderdanen van de Europese landen buiten de EU en die van de nieuwe EU-lidstaten de Belgische nationaliteit veel sneller dan de vreemdelingen die afkomstig zijn uit de lidstaten van de EU-15.

Figuur 10. Verdeling van mannen en vrouwen onder de nieuwe Belgen, volgens herkomstnationaliteit, 1991-2014 (%) (Bron: RR-Statistics Belgium)

Figuur 11. Proportionele evolutie van de vreemdelingen die Belg worden volgens de geboorteplaats (Bron: RR-Statistics Belgium)

